

Dör r e r pa z razborom rokopisov »Jožefove igre« iz Axamsa na Tirolskem, si lahko predstavljamo, kakšna je utegnila biti Drabosnjakova igra. Objavljeni zapis besedila (41—149) izvira iz druge polovice 17. stoletja, igre o Jožefu pa so živele na Tirolskem kljub jožefinskim restrikcijam še skozi vse 19. stoletje tja do 1914. Nazadnje so jih igrali še v Erlu, v Buchu pri Schwazu, celo pred vrati Innsbrucka. Redovno gledališče baročne dobe je uprizarjalo igro o egiptovskem Jožefu tudi na slovenskih tleh. Tako nam poroča »Historia annua« jezuitskega kolegija v Gorici, da je bil 1656 »productus in scenam S. Joseph Patriarcha in Aegyptum venundatus«. »Historia annua« jezuitskega kolegija v Ljubljani pa omenja za 15. junij 1690 igro »Joseph Austriacus in Josepho Aegyptio adumbratus«. Teh in podobnih iger ne poznamo in ker se nam tudi edini znani Drabosnjakov tekst te igre v slovenščini ni ohranil, ne moremo reči, ali so kaj vplivale na našo ljudsko tvornost. — Lepa izdaja te stare nemške igre je primer, kako bi morali tudi mi poskrbeti za izdajo ohranjenih Drabosnjakovih iger.

Niko Kuret

Carmelina Naselli, *Studi di folklore: Drammatica popolare, Culto degli alberi, »Tarantella«, »Empanadilla«*. Catania 1953. Str. 121.

Stiri različne svoje študije je zbrala sicilská avtorica v lepo opremljeni knjigi. Nas zanimata predvsem prva in druga. — »Drammatica popolare del ciclo natalizio in Europa« bi bil lahko naslov zajetni knjigi. Avtorica podaja tu samo poskus, strniti zdaj že bogate izsledke o božični ljudski dramatiki vse Evrope v pregledno celoto. Videti je, da je hotela predvsem bistveno dopolniti ali natančneje izdelati doslej znano sliko z italijanskim gradivom, ki kljub svojemu bogastvu in kljub svojim znamenitim raziskovalcem (D'Ancona, De Bartolomaeis, D'Amico, Apollonio, Paolo Toschi) doslej marsikje ni bilo prav upoštevano. Tako avtorica upravičeno popravlja splošno mnenje, da so srednjeveški tropski le »proizvod severnjaškega duha«. Tudi Italija jih je imela in jih je splošno uporabljala! Dalje R. Berliner meni, da je bilo obredje »zibanja Jezuščka« (cullare il bambino, Kindleinwiegen) včasih le simbolna oznaka za božično prepevanje. Avtorica ni tega mnenja. Po njenem je pomenilo »cullare il bambino« vedno dejansko zibanje, ki je bilo v srednjem veku in pozneje (tudi pri nas) bistveni del božičnih običajev po cerkvah in samostanih. Dasi je specifično italijansko bolj češčenje »bambina«, so vendar — to poudarja avtorica — »zibali« tudi v Italiji. Avtorica navaja bogato literaturo. Od jugoslovanske pozna B. Širole in M. Gavazija »Muzikološki rad Etnografskog muzeja u Zagrebu«, Zagreb 1951. — Drugi sestavek, »Sul culto degli alberi in Italia« tudi ne prinaša novih izsledkov, pač pa veže dosedanje delne izsledke italijanskih in drugih etnografov v zvezi z italijanskim ozemljem v pregledno celoto. Lepo vrsto teh običajev in verovanj bo bodoči raziskovalec srečal tudi med Slovenci. Zanimiva so avtoričina izvajanja o božičnem čoku. Po njenem izgorevanje čoka (ali badnjaka) nikakor ni v zvezi s kultom sonca ali ognja, marveč le kristalizirana oblika drevesnega kulta. Za to navaja svoje razloge. Kakor je namreč srenja zažigala novoletno drevo, tako družina zažiga svoj čok. Med italijanskimi verovanji in običaji v zvezi z drevesi je nekaj prav zanimivih (poroka dreves; grožnje s sekiro jalovemu drevesu; objemanje drevesa, preden ga podro). — Avtorica se opira tudi tu na bogato literaturo. Znano ji je stresanje drevja pri Jugoslovanih, žal, pa ne ve za sveto drevo Kobaridcev (iz leta 1531), neznan ji je ostal tudi naš Zeleni Jurij. — Ostali dve razpravi obravnavata dve posebni temi. Pri plesu »taranteli« ločji avtorica magični zdravilni ples ene same osebe, če jo je pčila tarantela, od v Južni Italiji splošno razširjenega plesa v dvoje enakega imena. V drugi razpravi raziskuje neko špansko slašico, znano na Siciliji in v Argentini.

Niko Kuret